تورکیا تارماییەکی ترسناکی ماددە هۆشبەرەکان ... شوانە حەسەن ئەبوبەکر

لە دەر زەمانەوە تورکیا یەکێک بووە لەو وڵاتە بەناوبانگانی دنیا لە بەرهەم هێنانی مادە هۆشبەرەکان. مێژوو پێمان دەڵێت بازرگانانی تورک لە سەدەی شەش و حەوتەوە مادەی هۆشبەری "ئەفیون"نیا بە "چین" هەناردە کردووە. دواتریش لە ژێر سایەی حوکمی ئیمپراتۆریەتی عوسمانیدا ئاسایی بووە بازرگانی کردن بە مادەی هۆشبەر، بڵاوکردنەوەی بە نیو نەتەوەکانیی دونیادا و بەرەو هەڵدێر بردنیان.

هەنوکە وەک سەدەی شەش و حەوت تورکیا یەکێکە لە وڵاتە بەناوبانگەکانی دنیا لە بەرهەم هێنان، بڵاوکردنەوە و فرۆشتنی مادە هۆشبەرەکان بە نێو نەتەوەکانی دنیایی ئیمرۆدا. بازاڕی ساغکردنەوەی ئەو مادانە بە بازرگانە تورکەکان بریتییە لە ئەوروپا، باشوری رۆژهەڵاتی ئاسیا و وڵاتانی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست. بەڵگەی زۆر هەنە کە دەیسەلمێنن تورکیا بە رێژەیەکی گەلێک زۆر مادەی ئەفیون، حەشیش، هێرۆین و کۆکەین بەرهەم دەهێنێت و بڵاویان دەکاتەوە. بازاڕی گەرمی مادە هۆشبەرەکان لەلایەن قاچاغچی و مافیا تورکەکان کۆنتڕۆڵ کراوە.
مافیایی تورکیا لە سەر ئاستی هەموو دنیادا ناسراون، پیشەی سەرەکیان بازرگانی کردنە بە مادە هۆشبەرەکان بە تایبەتی "هێرۆین" و "ئەفیون". ئەو دەستە و گروپانە وەکو رێکخراوی گەورەی بەستراوە بە یەک کار دەکەن، لە هەموو دنیادا خەڵکیان دروست کردووە بە تایبەتی لە ئەوروپا. گروپی مافیای تورکیی دەستیان گەیشتۆتە نێو دام و دەزگاکانی حکومەتیی تورکییا و کار ئاسانیان بۆ دەکرێت بۆ ئەنجامدانی کارەکانیان، لە بەرابەری ئەوەشدا جگە لە پارە کاری تری وەکو کوشتن، چوونە نێو شەڕی مادە هۆشبەرەکان دژ بە نەتەوەکانی کە تورکیا بە دوژمنی سەر سەختی خۆیان دەزانێت وەکو نەتەوەیی کورد، بەو مەبەستە تورکییا مادەی هۆشبەری هەرزان بەهاو کواڵتی خراپی زەرەرمەند بە رێگای ئەو مافیاو و تاوانبارە تورکانە هەناردەی نێو کوردستان دەکات.

بە گوێرەی راپۆرتی نەتەوە یەکگرتوەکان و راپۆرتی ساڵانەی

وڵاتانی ئەوروپا لە ساڵی ٢٠١٢دا ئاماژەیان بەوە کردوە کە گروپی مافیا تورکەکان گەلێک تاوانیان ئەنجامداوە، کۆنترۆڵی مادەی هۆشبەرەکان لە سەر شەقامەکانی وڵاتانی ئەوروپادا لە ژێر دەستی تورک دایە. لەو راپۆرتەدا هاتوە کە گروپ و رێکخراوی مەزن کە ژمارەیان ٤٧١٠٦٧ کەس بووە ١.٦٣٩٦کەسیان تورک بوونە. ٢٦.٦ % ئەوانەی بازرگانی بە مادە هۆشبەرەکان دەکەن تورکن لە ٢١.٩ % لەو رێژەیدا بازرگانی بە مادە هۆشبەرەکانی وەکو هێرۆین و کۆکەین دەکەن. سێیەکی ئەو گروپانە زۆربەی لە ئەستەنبۆڵ و هۆڵەندا نیشتەجێن. لە هەمان ساڵدا بریتانیا دانی بەوەدا ناوە کە ٩٠% ئەوانەی بازرگانی بە مادە هۆشبەرەکانی هێرۆین و کۆکاین دەکەن بۆ نێو وڵاتەکانیان تورکن بەستراون بە مافیاو گروپی ئەفغانستان و پاکستان. بە گوێرەی ڕاپۆرتی نەتەوە یەکگرتووەکان و وڵاتانی ئەوروپا لە ساڵی ٢.١٢دا دەریدەخات کە لە ٩٣% ئەوانەی کۆنتڕۆلی بازاری ڕەشی مادە هۆشبەرەکان دەکن لە ئەوروپادا تورکن.

ساڵانە تورکیا نرخی ٦٠میلیۆن دۆلار بە فۆرمی مادە هۆشبەرەکان بۆ خاوی هەناردە دەکات بۆ ئەمریکا بۆ مەبەستی دروست کردنی دەرمان بە تایبەتی مۆرفین و کۆدین. لەگەڵ ئەوەشدا ئەمریکا بە رێگەی ئەستێرە دەستکردەکان زانیاریی هەیە دەربارەی کێڵگەی هیرۆین لە هەموو دنیادا، دەرکەوتوە کە تورکیا سەرچاوەی سێیەکیی هەناردە کردنی مادەی هێرۆینە بۆ ئەمریکا لە ٨٠% ی ئەو مادەیە لە تورکیاوە بە رێگەی نا یاسایی دەگات بە وڵاتەکەیان. ٨٠% مادەی هێرۆین کە لە بریتانیادا بڵاو دەبێتەوە دەرکەوتوە لەلایەن رێکخراوەکی تورکی نیشتەجێی شاری لەندەن و باشوری رۆژئاوای بریتانیا سەرپەرشتی دەکرێت.

تورکیا هەر بەوە ناوەستێت کە مادەی هۆشبەری خەماڵی بەرهەم بهێنێت بەڵکو مادەی هۆشبەر"میتاممیتامین" لە ئێرانەوە هەناردە دەکات بۆ بازارەکانی باشوری رۆژئاوای ئاسیا. کۆکەین لە باشووری رۆژئاوای ئەفریقاوە هاوردەی تورکیا دەکرێت، زۆربەی قاچاخچیە ئەفریقییەکان ژنی تورکییان هێناوە بۆ بە هاووڵاتی بوون لە تورکیادا و نیشتەجێبوونیان لەو وڵاتەدا. مادەی هۆشبەری حەشیش لە ئەفغانستان، لبنان، ئەلبانیا دەهێنرێت بۆ تورکیا. ئەپیۆم لە ئەفغانستانەوە بە رێگەی ئازەربایەجان، جۆرجیا روسیا دەگەیندرێت بە ئەوروپای رۆژئاوا.

بە گوێرەی ڕاپۆرتێکی ئارتی رووسی کە لە ٢٢/١٢/٢٠١٥دا بڵاوی کرایەوە، مادەی ‘ئەفیونی” لە ئەفغانستانەوە هاوردە دەکرێت بۆ

تورکیا، ل تاقیگرکانی تورکیادا دکرت ب مادی هشبری “هیرین” هنارد دکرت ب ئوروپا. سکی دزگای دژ ب ماد هشبرکانی رووسی رایگیاند ک ل همتکی هاوبشدا لگ دزگای دژ ماد هشبرکانی ئفغانی دستیان بسر ٦٠٠ کیل گرام ل مادی هشبری “ئفیون” گرتوو ک ل لاین بازرگان تورککاندا هودراو بگینرتن نو تورکیا ب مبستی گینی ب مادی هرین و ناردنی ب وتانی ئوروپا.
ل سای ٢٠٠٠- ٢٠٠٨ ل کی ئوانی گیران ل بازرگانی کردن ب مادی هرین ل ئیتالیا ل ١٣%ی تورک بوون، ل بولگاریا ل ٢٧% تورک. ل بریتانیا ٥% تورک، ل ئمانایا ١٩% تورک ، ل هندا ل سدا ١٦% تورک بوون.

تورکیا ل هموو زمان و سردمکدا ناسراو ل نو میللتان ب تایبتی ل نو میللتانی رژهتی ناوراست و ئوروپادا ک دستی هبوو ل دروستکردنی گروپی پیاوکوژ، تاوانبار، قاچاغچییتی کردن ب مادد هشبرکان، هروها ناسراو بوی ک باکی نبوو لوی ماددی هشبر بکاربهنت ب مبستی دستکوتی وکو پار، مبستی سیاسیی یان کمین دانان ب ئو کسایتیانی ک دکون دووبرکی ل گیاندا یان ئو نتوانی ک ب رزگاربوونی خیان ل هودانن ب رزگاری نیشتمانی وک نتوی کورد.

تورکیا دوری سرکی هبوو ل قو کردنی ئو رکخراو ئیسلامیی توندوانی ک ل رژهتی ناوراستدا بربوونت گیان نتوی کورد نمون وک رکخراوی داعش. یارمتیدانی تورکیا ب داعش تنیا ب کردنوی رگی هاتوچ، پار، ئاواکردنی فرکخانکانیان نیی یان ب رگی یارمتیدانی سربازیی، مری و فرشتنی نوت ب قاچاغ بکو ب سدان بگ لبر دستداین ک تورکیا باشترین رگی ب گیاندنی برهمی ماددهشبرکانی ئو رکخراو ب دنیا ب تایبتی ب وتانی ئوروپا.

ل مانگی دوازدی سای پاردا کنای میدیای ئارتی رایگیاند ک سرچاوی دستکوتی ئو پار خیی داعش ل ئنجامی هناردکردنی ماد هشبرکان ل ئفغانستانو ب تورکیا لوو بر و ئوروپا. ئیڤانق سرکی دزگایی دژ مادد هشبرکانی رووسی سای پار لهمان کنادا رای گیاند ک ل رگی تورکیاو داعش ب بی ١٥٠بیلین دلار قازانجی هبوو ل ئنجامی ئوی تورکیا رگی ب داعش داو مادد هشبرکان ب

تورکیادا دەرباز بکەن بۆ دنیا.
میللەتی کورد بێ ئاگایە لەوەی کە تورکیایی دژە کورد و مرۆڤاییەتی، دەستی بەجەنگی مادەی هۆشبەر کردوە دژی، یەکیان بە رێگەی هەناردە کردنی ماددەی هۆشبەرەکان و بڵاکردنەوەی لە نیو میللەتی کورد بە مەبەستی خو پێوەگرتنی تاکی کورد بەو ماددانە. دووەم بە رێگەدانی داعش بۆ هەناردە کردنی بەرھەمی ماددە هۆشبەرەکان بە رێگەی تورکیاوە بۆ دنیا.

ڕۆژنامەنووس : شوانە حەسەن ئەبوبەکر